УДК 340.132.626

DOI 10.37566/2707-6849-2020-3(32)-6

Анна БАРИКОВА,

*головний спеціаліст відділу аналізу судової статистики
судів адміністративної юрисдикції правового управління (І)
департаменту аналітичної та правової роботи*

Верховного Суду,

кандидат юридичних наук

ORCID: 0000-0002-9707-0106

ПРЕЮДИЦІЯ В МЕЖАХ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

Постановка проблеми та її зв'язок із наукою та практикою. Наразі простежується варіативність преюдиційних категорій в адміністративному процесі. Водночас у практиці адміністративного судочинства досі не регламентований деталізований механізм реалізації преюдиційності.

Преюдиційні категорії впливають на процес здійснення адміністративного судочинства щодо обов'язковості для всіх інших органів судової влади висновків про факти, встановлені судовими рішеннями, які набрали законної сили. По суті, йдеться про аксіоматичну істинність таких обставин у межах процедури доказування в іншій судовій справі. За загальним правилом, преюдиція в адміністративному процесі заснована на правилі врахування фактів з позицій їхньої законності та обґрунтованості як встановлених обставин, що мають значення для вирішення справи. Водночас це своєрідне юридичне припущення може бути спростоване в разі виникнення нововиявлених обставин чи з огляду на інші врегульовані законом підстави. До того ж адміністративний суд не зв'язаний юридичною оцінкою преюдиційних категорій, наданою зазначеним фактам, при розгляді інших справ.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано розв'язання проблеми. Особливості застосування преюдиційних категорій досліджували С. Аксьонов, А. Безруков, В. Горшен'єв, М. Гурвич, Е. Демський, О. Зіменко, В. Кравчук,

Р. Ляшенко, О. Мамонтова, В. Масюк, О. Нечитайло, Т. Степанова, М. Труш, Н. Тузов, Д. Шилін, О. Шута та ін.

Виділення невіршених раніше частин проблеми. Недостатньо висвітленим є мотиваційне обґрунтування та функціональний вимір застосування належних преюдиційних категорій для справедливого і неупередженого розгляду та вирішення спорів.

Формулювання цілей статті. Метою статті є розкриття особливостей застосування преюдиції для висловлювання суперечностей та істинності – хибності, встановлення помилковості та істинності оцінки.

Викладення основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих результатів. Змістовна характеристика сутності та змісту поняття «преюдиція» в адміністративному судочинстві свідчить, що преюдицію утворюють винятково обставини, безпосередньо досліджені та встановлені судом, наведені в мотивувальній частині судового акта [1, с. 225]. Відповідно В. Кравчук пропонує процесуальну форму фіксації визнання фактів, які стануть преюдиційними категоріями, за допомогою ухвали в судовому засіданні: «Суд ухвалив: визнати цю обставину встановленою і такою, що не потребує доказування» [2]. Такі ухвали поки що майже не постановляються, а самі обставини вказуються в судовому рішенні. Водночас менше розбіжностей у практиці правозастосування викликатиме самостійна ухвала про визнання обставин преюдиційними. Тому доцільно внести відповідні зміни до статей 78, 248 Кодексу адміністративного судочинства України щодо порядку постановлення такої ухвали з виходом до нарадчої кімнати за умови достовірності преюдиційних обставин та добровільності їх визнання.

Органи судової влади аналогічно тлумачать преюдиційні категорії та їхні функції, завдання та призначення. Пункти 25, 26 постанови Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 19 червня 2018 року конкретизують, що преюдицією є обов'язковість фактів, установлених судовим рішенням, що набуло законної сили, в одній справі для суду при розгляді інших справ. Преюдиційне значення мають не правові висновки суду, а обставини (факти), встановлені судом в іншій справі. Висновки судів щодо прав та обов'язків сторін не є преюдиційними для інших судів при розгляді ними справ, у яких беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлені ці обставини [3]. Зокрема, у постанові Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 10 липня 2014 року вказано, що обставини вважаються встановленими в іншому судовому рішенні, якщо про це зазначено у мотивувальній чи резолютивній частині цього рішення. Так, за визначених умов не належить доказувати обставини, встановлені в судових рішеннях Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 05 червня 2013 року та Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 16 квітня 2014 року [4].

Прикладом застосування преюдиції в адміністративному процесі є справа № 489/6160/16-а. Суд установив, що на спірні правовідносини у справі, які виникли до прийняття рішення Конституційним Судом України, не вплине результат розгляду конституційного подання Верховного Суду України щодо відповідності

(конституційності) абзацу шостого частини п'ятнадцятої статті 86 Закону України № 1697-VII «Про прокуратуру» положенням частини першої статті 8, частин другої та третьої статті 22, частин першої та третьої статті 46 Конституції України [5]. У пунктах 14, 21 постанови Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 25 квітня 2018 року було надане роз'яснення, що неможливість розгляду справи до вирішення справи іншим судом зумовлюють обставини, які розглядаються та встановлюються іншим судом, впливають на збирання та оцінку доказів у справі, тобто мають преюдиційне значення та не можуть бути встановлені адміністративним судом самостійно. Йдеться про неможливість розглянути справу судом через обмеженість юрисдикції щодо конкретної справи. Тобто має бути наведено, у чому полягає вплив справи, що розглядається Конституційним Судом України, на розгляд відповідної адміністративної справи. Суд має мотивувати зв'язок між очікуваними висновками рішення суду конституційної юрисдикції за наслідками розгляду конституційного подання та предметом спору з урахуванням підстав позовних вимог [5].

Як зразок відсутності преюдиційного значення обставин для вирішення справи можна назвати спори щодо повноважності дій суб'єктів при реалізації компетенції, використанні відповідних інструментів діяльності публічної адміністрації. Зокрема, судова практика вказує на відсутність преюдиційного значення судового рішення суду іншої інстанції для розгляду справи в розумінні частини першої ст. 72 Кодексу адміністративного судочинства України в редакції, чинній до 15 грудня 2017 року, оскільки місцевий суд у згаданій справі не досліджував докази на підтвердження чи спростування обставин проведення державної реєстрації договору оренди землі, які мають значення для розгляду спору [6].

У подібний спосіб у постанові Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 10 травня 2018 року зазначається про відсутність преюдиційного характеру рішення господарського суду, залишеного без змін постановою апеляційного господарського суду, згідно з яким особа набула право власності на частку корпоративних прав, оскільки: 1) факт наявності права власності на вказану частку під сумнів не ставився; 2) під час розгляду спору не встановлювалася можливість відмови в проведенні державної реєстрації змін до установчих документів або про зобов'язання осіб її здійснити (провести) [7]. Таким чином, можна констатувати, що у справах за позовом до державного реєстратора про визнання протиправними дій щодо відмови в проведенні державної реєстрації неможливим є звільнення від доказування щодо установлення преюдиційних обставин в іншому судовому рішенні з огляду на недослідження фактичних обставин справи чи процедурних аспектів набуття прав на майно, здійснення державної реєстрації змін до установчих документів тощо.

Аналогічною є судова практика щодо деліктних адміністративних справ. Так, Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду зауважив, що постанова слідчого про закриття кримінального провадження не має преюдиційного значення для розгляду справи адміністративними судами, оскільки не впливає на

оцінку законності дій під час здійснення перевірки, обґрунтованості та доведеності висновків контрольного органу щодо наявності порушень [8]. У п. 26 постанови від 26 вересня 2018 року, надаючи правову оцінку доводам касаційної скарги про визнання протиправними дій щодо складання протоколу про адміністративне правопорушення та вилучення посвідчення водія, суд зазначив про необхідність оцінки правомірності вчинення процесуальних дій, зокрема дискреції. Так, колегія суддів звернула увагу на той факт, що в рішенні районного суду, на яке посилався касатор і яке закрило провадження у справі про адміністративне правопорушення у зв'язку із відсутністю в діях позивача складу адміністративного правопорушення, надавалась оцінка саме факту вчинення конкретною фізичною особою адміністративного правопорушення. Натомість правомірність вчинення процесуальних дій щодо складання протоколу та вилучення в позивача посвідчення водія суд не досліджував. Тому таке рішення не може мати преюдиційного значення для вирішення іншої справи [9].

Як суб'єкт правозастосування чи правотворчості суддя має мислити глобально, що є імітацією суспільного плюралізму. Важливо брати до уваги той факт, що суддя має бути наділений свободою оцінювання доказів. Водночас, на переконання В. Масюк, преюдиційні категорії не можуть ставитися під сумнів, оскільки в протилежному випадку нівелюється авторитет актів органів судової влади [10, с. 217]. Як пояснює Р. Ляшенко, за загальним правилом, суперечності між преюдиційними категоріями та внутрішнім переконанням судді мають розв'язуватися на користь преюдиції. Преюдиційно встановлені факти як докази вже пройшли процесуальний порядок доведення: збір, перевірку та оцінку. Висновки, зроблені на підставі цих доказів, лягли в основу судового рішення, що набрало законної сили [11, с. 23].

Насамперед суддя має уникати фаворитизму [12, с. 1844–1849; 13, с. 299–322]. Таким чином можна підтримувати «рівновагу» між такими фундаментальними принципами, як самостійність судової влади, незалежність суду та суддів, загальнообов'язковість і несуперечливість судових рішень, змагальність і диспозитивність. Аналогічні потенційні наслідки мають наставати для майбутніх автономних систем штучного інтелекту при здійсненні адміністративного судочинства, зокрема, при взаємодії людини з машиною. Це зменшить упередження учасників справи до процесу розгляду та вирішення справи.

Для обрання оптимального варіанту використання преюдиції суддя має зважати на формалізовані критерії оцінки. Для цього доцільно звернутися до положень аксіоматики Пеано, а також законів логіки та Гьоделевої теореми [14, с. 787–832; 15, с. 536–596]. Так, потрібно обирати належні категорії (власне, ті, що потрібні для справедливого й неупередженого розгляду та вирішення спору). Що ж до встановлення помилковості та істинності оцінки, ймовірно, доречним буде доповнити ці критерії до тріади «хибно, істинно, суперечливо». Або до іншої безлічі значень, тому що, можливо, доведеться висловлювати відтінки суперечностей та істинності – хибності.

Відповідно необхідно спиратися на запропоновані А. Бараком і Р. Циппеліусом критерії оцінки фактичних обставин ситуації залежно від попередніх рішень [16, с. 134, 147] і під впливом природи міркувань [17, с. 327]. По суті, оцінка обставин ситуації має бути спрямована на встановлення фактів зіставленням суддею норм права та поведінки учасників справи на підставі операційних правил правозастосування з урахуванням «питань права» (у матеріальній/первинній і процесуальній/вторинній складових). Під впливом природи міркувань можна сформулювати такі результативні критерії оцінки, як додержання принципів впевненості в праві, справедливості, чесності та моральності; стандартів розумності, безсторонності, добросовісності; політичних цілей забезпечення загального блага, безпеки держави, суспільних інтересів. Окрім цього, у межах процесуального розсуду при використанні преюдиційних категорій суддя має максимально повно й неупереджено дослідити «питання факту» щодо моделювання варіантів розвитку подій та емпіричного пізнання істини за рівнями ймовірності, переконаності, абсолютної певності. Вказаний суб'єкт оцінки є залежним від попередніх рішень за напрямом «дефінітивного» тлумачення задля прийняття однозначного рішення.

Можна стверджувати, що при здійсненні процесуального розсуду суддя має враховувати насамперед форми преюдиційного зв'язку судових рішень [18, с. 158–159]. Описані форми взаємодії поширюються на активне визнання судом преюдиції, а не щодо «пасивного визнання» обставин, до яких звертається інша сторона, без посилання на інші не встановлені судом докази [19, с. 9–10]. Таким чином, адміністративний суд має оцінювати преюдиційний зв'язок між судовими рішеннями щодо встановленого юридичного факту чи складу, наслідків або вимог, які впливають з одного й того ж правовідношення в первинному процесі. Зокрема, така преюдиція поширюється на випадки: 1) виникнення, зміни чи припинення основних правовідносин у первинному процесі, що впливають на використання преюдиційних категорій у похідних правовідносинах у наступному процесі; 2) виникнення не породженого первинними відносинами правовідношення, що містить взаємозалежні за преюдиційним зв'язком матеріально-правові норми; 3) визнання за позовом про присудження, зумовлене підтвердженнями преюдиційними категоріями за первинним судовим рішенням, тощо.

Має бути забезпечена можливість незастосування преюдиційних категорій у разі вмотивованого непогодження судді у спосіб їх «відкликання» у межах предмета розгляду фактичних обставин справи. Виправданим може бути відхилення від преюдиції, якщо вбачається потреба в «живому» переході судової практики до тлумачення, заповнення прогалів і відкритої «легітимної» добудови права. Відповідні зміни мають впроваджуватися в природний, поступовий та узгоджений спосіб. Можна запропонувати такий порядок подолання юридичної сили преюдиційності судового рішення. Зокрема, загальнообов'язковість судового рішення є умовною. Стандартним легітимним способом відкидання преюдиції є процедура перегляду судових рішень. Такі рішення можуть перевірятися щодо дотримання законності та обґрунтованості при їх ухваленні. Підтвердження судової помилки «скасовує»

преюдиційність такого рішення. До того ж, якщо проєкт рішення суперечить преюдиційним категоріям, наведеним в іншому судовому рішенні, що набуло законної сили, то необхідним є перегляд неприйнятних юридичних фактів і складів. Наприклад, це можуть бути процесуальні зловживання, штучне спотворення (створення чи підробка) доказів тощо.

Висновки з дослідження та перспективи подальшого наукового пошуку.

Отже, як загальний висновок можна стверджувати, що застосування преюдиційних категорій при здійсненні процесуального розсуду унеможливило ухвалення судових рішень з неоднаковими правовими позиціями щодо одного й того ж спору, а також одночасного розгляду двох адміністративних справ стосовного однакового спірного правовідношення. Як правило, йдеться про обов'язковість преюдиції при здійсненні адміністративного судочинства на підставі приписів закону. Суд має брати до уваги, що винесення відповідного судового рішення в наступному процесі не можливе без винесення остаточного судового рішення в первинному процесі, наслідки прийняття якого зумовлюють вирішення конкретної справи. Можливою є факультативна преюдиція при розгляді та вирішенні спорів за відсутності обов'язкового преюдиційного зв'язку судових рішень.

Подальші дослідження можуть бути пов'язаними з деталізацією застосування преюдиційного судового рішення при формулюванні правової позиції суду щодо підтвердження або спростування юридичних фактів чи складів, правовідносин, наведених у судовому рішенні, що набрало законної сили, за умови існування їх зв'язку з обставинами похідної адміністративної справи за участю тих же учасників справи. Таким чином, проявляється правова фікція самостійного встановлення судом обставин справи, що входять у предмет доказування.

Перелік використаних джерел

1. Мамонтова О. М. Зміст та сутність застосування преюдиції в адміністративному судочинстві. *Науковий вісник УжНУ*. 2016. № 41. Т. 4. С. 222–227 (Серія: Право).
2. Кравчук В. М. *Науково-практичний коментар до Кодексу адміністративного судочинства України*. Харків: Фактор, 2011. 800 с.
3. Постанова Верховного Суду від 19.06.2018 р. у справі № 711/7901/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74820874> (дата звернення: 08.07.2020).
4. Постанова Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 10.07.2014 р. у справі № 804/8435/13-а. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/39737860> (дата звернення: 08.07.2020).
5. Постанова Верховного Суду 25.04.2018 р. у справі № 489/6160/16-а. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73700383> (дата звернення: 08.07.2020).
6. Постанова Верховного Суду від 18.06.2018 р. у справі № 821/640/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74768812> (дата звернення: 08.07.2020).
7. Постанова Верховного Суду від 10.05.2018 р. у справі № 462/875/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73901753> (дата звернення: 08.07.2020).
8. Постанова Верховного Суду від 30.01.2018 р. у справі № 815/1879/16. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71938889> (дата звернення: 08.07.2020).

9. Постанова Верховного Суду від 26.09.2018 р. у справі № 757/6550/17-а. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/76737603> (дата звернення: 08.07.2020).
10. Масюк В. В. Розсуд суду щодо оцінки преюдиціальних обставин. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2009. Вип. 46. С. 212–218.
11. Ляшенко Р. Д. Загальна характеристика та властивості преюдиції як засобу судової аргументації. Часопис Київського університету права. 2012. № 3. С. 22–25.
12. Efferson C., Lalive R., Fehr E. The coevolution of cultural groups and ingroup favoritism. Sci. 2008. No. 321. Pp. 1844–1849.
13. Fiske S. T. Stereotyping, prejudice, and discrimination at the seam between the centuries: Evolution, culture, mind, and brain. Eur. J. Soc. Psychol. 2000. No. 30. Pp. 299–322.
14. Ewald W. B. From Kant to Hilbert: A Source Book in the Foundations of Mathematics. Oxford: Oxford University Press, 1996. 1408 p.
15. Willard D. E. Self-verifying axiom systems, the incompleteness theorem and related reflection principles. The Journal of Symbolic Logic. 2001. Vol. 66. Iss. 2. Pp. 536–596.
16. Циппеліус Р. Методика правозастосування. Київ: ТОВ «ВО «Юстиніан», 2016. 192 с.
17. Барак А. Судейское усмотрение / пер. с англ. Москва: НОРМА, 1999. 376 с.
18. Труш М. І. Судове рішення в адміністративному процесі: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Міністерство освіти і науки України, Львівськ. нац. ун-т імені Івана Франка. Львів, 2017. 219 с.
19. Мацкевич П. Н. Преюдиция в гражданском и административном судопроизводстве России: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.15 / Моск. гос. юрид. ун-т имени О. Е. Кутафина. Москва, 2017. 241 с.

References

1. Mamontova O.M. (2016) Zmist ta sutnist zastosuvannia preiudytsii v administratyvnomu sudochynstvi [The content and essence of applying prejudice in administrative proceedings]. Scientific Bulletin of UzhNU, no. 41, vol. 4, pp. 222–227 (the Law series). [ukr.]
2. Kravchuk V.M. (2011) Naukovo-praktychnyi komentar do Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy [Scientific and practical commentary to the Code of Administrative Proceedings of Ukraine]. Kharkiv: Faktor, 800 p. [ukr.]
3. Resolution of the Supreme Court (2018) : in the case no. 711/7901/17 dated of June 19, 2018. Retrieved July 08, 2020 from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74820874>. [ukr.]
4. Resolution of Dnipropetrovsk District Administrative Court (2014) : in the case no. 804/8435/13-a dated of July 10, 2014. Retrieved July 08, 2020 from: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/39737860>. [ukr.]
5. Resolution of the Supreme Court (2018) : in the case no. 489/6160/16-a dated of April 25, 2018. Retrieved July 08, 2020 from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73700383>. [ukr.]
6. Resolution of the Supreme Court (2018) : in the case no. 821/640/17 dated of June 18, 2018. Retrieved July 08, 2020 from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74768812>. [ukr.]
7. Resolution of the Supreme Court (2018) : in the case no. 462/875/17 dated of May 10, 2018. Retrieved July 08, 2020 from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73901753>. [ukr.]
8. Resolution of the Supreme Court (2018) : in the case no. 815/1879/16 dated of January 30, 2018. Retrieved July 08, 2020 from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71938889>. [ukr.]

9. Resolution of the Supreme Court (2018) : in the case no. 757/6550/17-a dated of September 26, 2018. Retrieved July 08, 2020 from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/76737603s>. [ukr.]
10. Masiuk V.V. (2009) Rozsud sudu shchodo otsinky preiudytsialnykh obstavyn [Judgment of the court on evaluating preliminary circumstances]. Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs, iss. 46, pp. 212–218. [ukr.]
11. Liashenko R.D. (2012) Zahalna kharakterystyka ta vlastyvoli preiudytsii yak zasobu sudovoi arhumentatsii [General characteristics and properties of prejudice as a means of judicial argumentation]. Chronicles of Kyiv University of Law, no. 3, pp. 22–25. [ukr.]
12. Efferson C., Lalive R., Fehr E. (2008) The coevolution of cultural groups and ingroup favoritism. Sci, no. 321, pp. 1844–1849. [engl.]
13. Fiske S.T. (2000) Stereotyping, prejudice, and discrimination at the seam between the centuries: Evolution, culture, mind, and brain. Eur. J. Soc. Psychol, no. 30, pp. 299–322. [engl.]
14. Ewald W.B. (1996) From Kant to Hilbert: A Source Book in the Foundations of Mathematics. Oxford: Oxford University Press, 1408 p. [engl.]
15. Willard D.E. (2001) Self-verifying axiom systems, the incompleteness theorem and related reflection principles. The Journal of Symbolic Logic, vol. 66, iss. 2, pp. 536–596. [engl.]
16. Tsypelius, R. (2016) Metodyka pravozastosuvannia [Methods of Law Enforcement]. Kyiv: LLC «VO «Iustinian», 192 p. [ukr.]
17. Barak, A. (1999) Sudejskoe usmotrenie [Judicial Discretion] / transl. from English. Moscow: Publishing house NORMA, 376 p. [russ.]
18. Trush M.I. (2017) Sudove rishennia v administratyvnomu protsesi [Judgment in administrative proceedings]. Ph.D. Lviv: Ministry of Education and Science of Ukraine, Ivan Franko Lviv National University, 219 p. [ukr.]
19. Mackevich P.N. (2017) Prejudicija v grazhdanskom i administrativnom sudoproizvodstve Rossii [Prejudice in the civil and administrative proceedings of Russia]. Ph.D. Moscow: Kutafin Moscow State Law University, 241 p. [russ.]

БАРИКОВА А. Преюдиція в межах адміністративного судочинства.

Стаття присвячена питанням судового розсуду при застосуванні належних преюдиційних категорій для справедливого та неупередженого розгляду та вирішення спорів. Привертається увага до особливостей застосування преюдиції для висловлювання суперечностей та істинності – хибності, встановлення помилковості та істинності оцінки. Авторка наводить приклади правових позицій Верховного Суду та судів попередніх інстанцій щодо застосування преюдиційних категорій в адміністративному судочинстві.

Ключові слова: дискреція, судовий розсуд, преюдиція, хибність, істинність, суперечливість.

БАРИКОВА А. Преюдиция в пределах административного судопроизводства.

Статья посвящена вопросам судебного усмотрения при применении подлежащих преюдиционных категорий для справедливого и беспристрастного рассмотрения и разрешения споров. Привлекается внимание к особенностям применения преюдиции для выражения противоречий и истинности – ложности, установления ложности и истинности оценки.

Автор приводит примеры правовых позиций Верховного Суда и судов предыдущих инстанций по применению преюдиционных категорий в административном судопроизводстве.

Ключевые слова: дискреция, судебное усмотрение, преюдиция, ошибочность, истинность, противоречивость.

BARIKOVA A. Prejudice in Administrative Proceedings.

The paper addresses the issues of judicial discretion in the application of appropriate preliminary categories for the fair and impartial consideration and settlement of disputes.

The author focuses on the peculiarities of applying the prejudice to express contradictions and truth-falsehood, establishment of erroneousness and truth of assessment. The administrative court is to assess a prejudicial relationship between judicial decisions concerning an established legal fact or composition, the consequences or claims arising from the same legal relationship in the original proceedings. Such prejudice applies to the following cases: 1) emergence, change or termination of the main legal relationship in the primary process, affecting the use of prejudicial categories in derivative legal relations in the subsequent process; 2) emergence of a legal relationship not generated by the primary relationship, which contains interdependent substantive legal regulations; 3) recognition of a claim for a conviction due to confirmed preliminary categories by a primary court decision, etc.

Direction of assessing the circumstances of the case are dealt with in the paper to establish the facts by comparing the judge's rules of law and conduct of the parties on the basis of operational rules of law, taking into account «legal issues» (in material/primary and procedural/secondary components). Under the influence of the nature of reasoning, such effective evaluation criteria are formulated as observance of the principles of confidence in law, justice, honesty and morality; standards of reasonableness, impartiality, good faith; political goals of ensuring the common good, security of the state, public interests. Within the procedural discretion when using the preliminary categories, the judge is to fully and impartially investigate the «question of fact» regarding the modelling of scenarios and empirical knowledge of the truth on the levels of probability, conviction, absolute certainty. This subject of evaluation is dependent on previous decisions in the direction of «definitive» interpretation in order to make an unambiguous decision.

The author adduces examples of legal positions of the Supreme Court and courts of previous instances on applying preliminary categories in administrative proceedings.

It has been identified that the possibility of preliminary categories non-application in case of motivated judge's disagreement in the way of the «recall» within the subject of consideration of the factual circumstances of the case is to be provided. Deviation from prejudice might be justified if there is a need for a «live» transition of judicial practice to interpretation, filling gaps and open «legitimate» completion of the law. Relevant changes are to be implemented in a natural, gradual and coordinated manner.

Procedure for overcoming the legal force of the preliminary ruling of a court decision has been proposed. The universality of a court decision is conditional. The standard legitimate way to reject prejudice is to review court decisions. Such decisions might be reviewed for compliance with the law and validity in their adoption. Confirmation of a judicial error «cancels» the preliminary nature of such a decision. Moreover, if the draft decision contradicts the preliminary categories given in another court decision that has entered into force, it is necessary to review unacceptable legal facts and compositions. For example, these could be procedural abuses, artificial distortion (creation or forgery) of evidence, etc.

Key words: discretion, judicial discretionary power, prejudice, falsity, truth, contradiction.